

УДК 614.841

**СПОСОБИ РЯТУВАННЯ ПОТЕРПІЛИХ З ПОВЕРХІВ БУДІВЛІ
ЗА ДОПОМОГОЮ ВЕРХОЛАЗНОГО СПОРЯДЖЕННЯ***Глова В.О.***Борсук В.А.****Львівський державний університет безпеки життєдіяльності**

Рятування людей являється першочерговим завданням усіх підрозділів. Одним з способів являється евакуація людей за допомогою верхолазного спорядження. Цим методом користуються підрозділи гірничо-рятувальної служби. Перевага даного виду евакуації полягає в тому, що потерпілого можна евакуювати відносно швидко і практично з будь-якого поверху (в залежності від довжини мотузки).

Для успішної евакуації необхідно:

1) Вибрати надійну точку кріплення перильної мотузки. Для цього можна використати несучі колони будівлі, важкі і габаритні меблі, гаки для кріплення опалювальної батареї.

2) Визначити точку кріплення страховки. Вона повинна бути незалежною від точки кріплення перильної мотузки.

3) В залежності від стану потерпілого, кількості рятувальників, типу будівлі та наявного спорядження необхідно вибрати спосіб рятування. Він може бути «активним» або «пасивним». При активному способі рятувальник спускається разом з потерпілим і повністю контролює рух. Спуск одного потерпілого (без рятувальника) називається пасивним. При цьому його рух контролює група рятувальників як у вихідній точці, так і в точці прийому потерпілого.

Другий спосіб вважається більш надійним та швидким, але потребує більшої кількості рятувальників. Перший спосіб в свою чергу можна виконати за допомогою всього двох рятувальників.

Спуск потерпілого потрібно проводити плавно та без ривків, щоб уникнути паніки і надмірного навантаження мотузки. Швидкість спуску не повинна перевищувати 25 см/с, щоб не перегрівати мотузку та спускові пристрої.

4) Після закріплення перильної та страховальної мотузок та вибору способу спуску необхідно визначити обов'язки кожного рятувальника та його вихідну позицію.

Спускові пристрої, які можна використовувати для спуску, організації самостраховки та страховки потерпілого: вузол ІУАА, вісімка, рогатка, корзинка, Gri Gri та інші.

Потерпілого можна спускати у подвійно-рятувальній петлі або у системі «косинка».

Перевага «косинки» над подвійно-рятувальною петлею полягає у швидкості її одягання, зручності для потерпілого та універсальності. Для одягання «косинки» необхідно затратити 8-11 секунд, а для в'язання подвійно-рятувальної петлі – 21-27 секунд, що у 2-3 рази довше [2]. А при проведенні аварійно-рятувальних робіт важлива кожна секунда. Потерпілий у «косинці» почуває себе більш зручно, а завдяки універсальності даного пристрою не потрібно витрачати час на регулювання його під розміри потерпілого.

Рятувальна косинка має три петлі, які скріплюються карабіном у одній точці та цим же карабіном кріпляться до вузла «Вісімка», який в'яжеться на кінці мотузки.

Спускові перила і страхувальна мотузка кріпляться до конструкцій за допомогою вузла «Буліль».

Дуже важливо запобігти перетиранню мотузки. Для цього використовують протектори. Якщо мотузка нерухома, то від перетирання її можна захистити м'якими тканинами або пожежними рукавами.

Після закріплення мотузки її необхідно перевірити. Для цього троє рятувальників повинні повиснути на ній при основі на 3 секунди. Якщо мотузка і конструкція витримали навантаження, а також не було чути сторонніх шумів, то перило готове до використання за призначенням.

Щодо правил безпеки праці, які стосуються безпосередньо рятувальників, то вони повинні проводити рятувальні роботи в спеціальному одязі та спорядженні (каска, система та рукавиці). При роботі на висоті, а також при страхуванні потерпілого, іншого рятувальника чи вантажу повинні закріплюватися страхувальним «вусом» за надійні конструкції та виконувати даний вид робіт у захисних рукавицях.

Даний метод рятування потерпілих не доцільно використовувати при пожежах, бо сильне задимлення і швидке поширення вогню будуть перешкоджати роботі гірничо-рятувальних підрозділів. Але він є дуже ефективним під час проведення аварійно-рятувальних робіт на завалах, повенях та евакуації потерпілих з важкодоступних місць.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ратушний Р.Т., Ковальчук А.М., Петренко А.М., Кавецький Л.А. Виконання рятувальних робіт із використанням верхолозного спорядження. Навчальний посібник. Львів 2016. 630 с.
2. Смоляк Д. В. Методика рятування потерпілих за допомогою рятувального трикутника з висоти та підземних колекторів / Д. В. Смоляк, Ю. С. Баран // Пожежна безпека : збірник наукових праць. – Львів, 2018. №33. С. 101-106.